

kletarstva bližja okolica, kot vzor pa naj bi služilo kletarstvo v njej vsem vinorodnim krajem naše zemlje.

Poleg vinarstva se goji živinoreja, posebno ovce; v načrtu pa je večja žrebčarna, ki naj bi vzgojila vrsto, primerno podnebju in ozemlju.

Gospodarstvo na tem posestvu je kraljeva skrb. Kraljica pa se zanima zlasti za kuretino, med katero goji poleg domače perutnine tudi posebne vrste.

Kraljeva rodbina se rada bavi na tem posestvu in zlasti jesenske bratve v vinogradu ne zamudi nobeno leto. Tu živi srečno življenje kmetškega posestnika in posestniki, ki so bili kraljevi gosti, pripovedujejo, kako se kralj na Oplencu najrajši razgovarja s seljaki. In prav pogosto se zvečer po šumadijskem običaju peče v bližini dvorca na ražnju prašiček, pura ali goska za kraljevo mizo, kraljeva družina pa poseda pri ognju v razgovoru s svojim spremstvom in s seljaki.

Tako hoče današnji naš miroljubni vladar, da bodi Topola s svojo okolico žarišče miru in zadovoljstva, od koder naj izhaja delo za gospodarski razvoj države k njenemu blagostanju, kakor je svoj čas bila ta okolica žarišče, od koder je izhajalo delo za osvoboditev Jugoslavije.

Kraljev dvorec na Oplencu (v ozadju cerkev sv. Đorđa).

PO KUČERI — T. B.:

Zgodba o zgodnjem Jurčku.

Vera je v četrtem razredu meščanske šole. Namenila se je vstajati ob petih kot ptički in mlekarice. Uči se za malo maturo. Njen mlajši brat Jurček nima skrbi, čeprav je gimnazijec. Saj nima ničesar skaziti, zakaj bi ne priznal! Ponavljalni izpit še ni, da bi se svet podrl... Če pa človek obsedi po božji volji še eno leto v istem razredu, tudi še ni nič nečloveškega. Proti božji volji še las ne pade z glave. Človek mora biti vdan kristjan, kajne? Kar pa zadeva vstajanje zjutraj... i rad, prav rad. Samo pokličite me! Seveda samo od pol osme naprej. Ali ni spanje edini užitek, ki zanj ni treba nič plačati, pa bi se mu pregrešno odrekel? Če je Vera tako neumna — kakor ji drago! Seveda, samo da bi se imela s čim postavljati pred strici in tetami.

Marko bi rad videl takole šolsko konferenco. Lepa komedija, ne? In tisti opomini v dijaški knjižici! Taka predpotopna navada v današnjem prosvetljenem veku! Neverjetno, kaj vse minister učiteljem

dovoli. Tudi Jurčku so ga poslali od prve konference. Zlobneži so mu jih naprtili kar pet. Sam za svojo osebo bi si prav malo storil iz tega, da ni na svetu nespametnih ljudi — v prvi vrsti so seveda starši — ki vzamejo vse zares.

Da bi imel že mir pred večnim negotovanjem in da bi Vera ne počila od napuha, je sklenil Jurček, da bo tudi vstajal. No, to je res strašno težka reč, takole vstajanje! Budilko si naravna na šest, to je vsa umetnost.

Volja je bila dobra, račun pravilen, namen tudi ——— a blago dejna toplota postelje je bila čez vse. Ko je budilka na omari zadrdrala, je bil Jurček v istem hipu kakor maček pri njej. Svoj živ dan bi si ne mislil kaj takega o sebi (pa ima v telovadbi samo zadostno!). V naslednjem trenutku je že užival udobnost in razkošje postelje.

V šoli je bil seveda polom. Doma je zaman pripovedoval očetu, da je znal vse razen ene besedice, da je beležnico izgubil spotoma, da se profesor maščuje, ker mu je nekoč popravil napako. Težko je govoriti s takim očetom. Še do besede ti ne da, ampak vihti šibo, naj pade kamorkoli. Ni je druge pomoči, Jurček bo zares moral začeti vstajati, medtem ko bo profesor sanjal sladke sanje. Poprosi Vero, naj ga zbudi. Da ji neomejeno pooblastilo. Naj ne izbira sredstev, da ga le dobi iz postelje! Vera je neverjetno uslužna:

»Za ušesa in za lase te tudi smem?«

»Oh, še prosim te.«

»In vodo...?«

»Vse, prav vse. Kar nič se ne pomišljaj! Prošnjje, grožnje — ničemur ne verjemi! In usmiljena mi ne bodi! Saj veš, da bom vse preklical, pa ti se ne daj!«

Vera je vstala pol ure poprej. Z velikansko naslado je vzdramila dečka, malo da ga ni stresla iz kože.

»Mir daj, pravim!« je jezno zarenčal.

Vera žari od veselja, zakaj sedaj sme rabiti prisilna sredstva. Privleče ga za ušesa na beli dan. Jurček jo zmerja s čoprnico. Naj mu da mir, če hoče odnesti zdravo kožo.

»Spomni se včerajšnjega dogovora! Vse smem, da te le dobim iz postelje; sam si me prosil.«

Vzame mu pernico. Jurček se pokrije z rjuho. Vera ga na vso moč vleče za nogo. Pa kaj, komaj izvlečeš polovico telesa in sežeš po drugi nogi, že ti mrcina brcne, pa je spet ves na postelji.

»Mati zakliče pridne fantiče,« poje Vera težko sopeč in jame razdirati posteljo. Jurček vidi, da postaja položaj obupen. Brca, praska, pljuje in grozi. Vera ne odgovarja. Rjuho drži pred seboj kakor ščit in nadaljuje s svojim razdiralnim delom. Cel kup je že na tleh. Jurček leži v prašcih se razvalinah. Krčevito se drži slamnjače in se da ž njo vlačiti po sobi.

»Pusti, pravim!« grozi Vera.

»Za ves svet ne!«

A vendar je moral dati ceneje. V naslednjem trenotku je prišla slavnjača na vrh in ponesrečenec spodaj. Ugodno priliko je porabila treska v tleh in se mu nekam zarila. Jurček zastoče, potiplje ogroženo mesto in spusti svoj brod.

»Spal bom pa spal bom, pa magari stoje,« zatrjuje Jurček, leže v kot na hlače in se pokrije s suknjičem.

»Zadnja pomoč je požarna bramba,« pravi Vera in odločno izliva nanj vodo iz umivalnika. »Mogoče se le zaveš.«

Zavedel se je in tulil kakor bivol, da je stopil v sobo papa in oba pošteno zlasal. Potem pa je Jurček gledal, da je čim najhitreje zopet smuknil v posteljo.

* * *

Jurček je prišel iz šole zelo nataktnjen. Letos ima res smolo. Očita Veri, da ni izrabila vseh sredstev. Pri dobri volji bi ga bila gotovo dobila k mizi, da je bila le malo odločnejša. Ko pride spet opomin, se bo njej zahvalil. Prosi jo, naj poskusi vnovič.

»Kaj ti ne pride na misel! Ali naj zato vstajam, da se mučim s teboj, namesto da bi se učila? In da me papa potem še zlasa! Hvala lepa!«

Jurček razpisuje nagrado dveh dinarjev za tistega, ki ga pripravi do tega, da vstane ob petih. »Jaz že ne,« se odreže Vera. Jurček poviša nagrado na pet dinarjev in na kovača. Vera noče niti slišati.

Naslednjega dne ob petih naravna Vera Jurčkovo uro na četrto na osmo. Prav tako premakne obe budilki in stensko uro. Nato si dene klobuk na glavo.

»Vstani, lenuh, četrto na osmo!« zavpije zaspancu na uho.

»Jojmene, četrto na osmo?« vzdihne Jurček in odskoči kakor pero, »ni mogoče!«

»O, seveda ne! Poglej na uro!« odgovarja Vera in si pripravlja knjige. Jurček je nejeveren. Pogleda na svojo žepno uro.

»Primojdunaj, res je!« Pa še računsko nalogo moram od koga prepisati.«

Podpira si glavo, veke se mu zapirajo. Razmršeno glavo naslanja na blazino in premišljuje, kako bi se še spalo. Kdo si je neki izmislil to neumno vstajanje?

»Ali naj grem po papana?« vprašuje Vera.

»No čakaj vendar, saj že vstajam,« momlja Jurček, »ti si res pravi rabelj.«

Ves ozlovoljen vstaja. Z zaprtimi očmi vleče nogavico na nogo, potem pa obsedi nepremično. Druga noga je še vedno bosa.

»Tako mi je slabo . . .,« stoka, »zdi se mi, da pri najboljši volji ne bom mogel v šolo. Škoda, tako sem se veselil računstva.«

In že se odpravlja nazaj v posteljo. Vera pritisne na kljuko, da ga zatoži.

»Čakaj vendar, kaj pa ti je danes, da si taka?«

Jurček se zložno oblači. Po dolgem oblačenju hoče k zajtrku. Vera sname klobuk.

»Malo boš še počakal, gospodek. Dve uri se boš še učil. Sedaj je šele pet. Razpisano nagrado sem si zavoljo varnosti kar sama vzela iz tvojih hlač.«

»O ti navihanka,« zavrisne Jurček, »vrag vzemi tistega kovača!«

In preden bi naštel do deset, je Jurček v postelji.

* * *

Pripisek. Na koncu šolskega leta je Jurček razveselil papana s petimi nezadostnimi redi. Oče se mu je izkazal hvaležnega: dal ga je v zavod, kjer prav posebno pazijo na lenuhe.

